

บทกวีสดุดี หัวข้อ ประวัติขุนคลอง

"สดุดีความดี ขุนคลองฯ"

สดุดี ชีวดี ประวัติแท้
มองเหตุการณ์ ด้านดี มีกำไร
เรื่องตำนาน"ขุนคลองคลองหอย"
ร่วมสร้างบ้าน สร้างวัด พัฒนา
ประวัติเด็ด คือ"เพชร บำรุงศักดิ์"
หมั่นเล่าเรียน เพียรสู้ รู้หลักการ
จึงประทาน ตำแหน่งแห่ง"ท่านขุน"
เป็นกำนัน หมั่นไผ่ ด้วยไมตรี
ได้จัดสร้าง โรงเรียน เปลี่ยนความรู้
เกิดโรงเรียน ก้าวหน้า ประชาบาล
นำพันธุ์ยาง พารา มาลองปลูก
สร้างถนน ถนนทาง อย่างฉับไว
ไปรษณีย์ มีเห็น เป็นครั้งแรก
ได้รู้เรื่อง เบื้องหลัง หวังเจริญ
พรบ.ก่อตั้ง นามสกุล
ได้เรียกชื่อ ลือกัน แต่นั้นมา
ได้ห้วงแหวน แผ่นดิน ถิ่นกำเนิด
นับเป็นหน่วย ราชการ งานแสดง
มีกองพลพัฒนาฯ อนามัย
แม้โรงเรียน "รัตนพลวิทยา"
อีกมากมาย หลายแห่ง แบ่งจัดสรร
สถานี ประมง คงเคยเจอ
มีบางเรื่อง เลื่องลือ ชื่อ"ขุนคลองฯ"
เป็นคำขวัญ ทนสมัย ไซ้แอบอิง
ด้วยความดี ที่สร้าง ต่างเสนอ
นับเป็นเมือง "ศิลปิน" ถิ่นมีโครง
อนุสาวรีย์ ดีเยี่ยม เปี่ยมสามารถ
เด่นสง่า หน้าอำเภอ เจอแล้วจำ
ขอทุกท่าน วานช่วย อำนวยให้
ได้เป็นเทพ ผู้ใหญ่ ในวิมาน

ผู้แน่วแน่ แคคิด วินิจฉัย
ลูกหลานได้ เรียนรู้ อยู่ต่อมา
มีร่องรอย สืบสาน นานักหนา
ชาวประชา รู้เห็น เป็นพยาน
ได้ยึดหลัก ศึกษา มาเป็นฐาน
รัฐบาล ท่านเห็น เป็น"คนดี"
ด้วยแรงบุญ หนุนคำ ทำหน้าที่
เป็นเครื่องชี้ ดีอ้าง สร้างผลงาน
จัดหาครู สอนวิชา มาประสาน
มีลูกหลาน ศึกษา พาก้าวไกล
ชี้ทางถูก ด้านอาชีพ รับผิดชอบ
ออกหาผู้ใหญ่ ไปหุงลุง มุ่งการเดิน
เป็นของแปลก แต่ว่า น่าสรรเสริญ
กล้าเผชิญ ภัยร้าย หลายครั้งครา
ท่านก็หนุน ทุนไว้ ใช้ศึกษา
ด้วยปัญญา พาให้ ได้เปลี่ยนแปลง
ทำให้เกิด "สถาบัน" อันส่องแสง
ทุกหนแห่ง แข่งขัน กันต่อมา
ได้อาศัย ที่ดิน ถิ่นดั่งว่า
อีกสนาม กีฬา ของอำเภอ
แหล่งเพาะพันธุ์ สัตว์น้ำ ตามเสนอ
ใช้เผยอ แอบอ้าง ต่างมีจริง
คอยสนอง ปองหมาย มีหลายสิ่ง
นับเป็นมิ่ง ขวัญแท้ แคเชื่อมโยง
เกิดอำเภอ ชื่อก้อง"คลองหอยโข่ง"
คอยเปิดโปง ความดี ที่ได้ทำ
คูองอาจ ชาตไทย ไม่ถล่า
คุณค่าล้ำ นำเด่น เป็นพยาน
ท่านขุนฯได้ มีศักดิ์ ทั้งหลักฐาน
ดลบันดาล ให้หญิงชาย สบายเทอญ

บทที่ 3

ประวัติการตั้งชื่อบ้านนามเมือง

ตำบลคลองหอยโข่ง เป็นตำบลหนึ่งของอำเภอ หาดใหญ่ ต่อมาตำบลคลองหอยโข่งได้ถูกแบ่งเป็น 2 ตำบล คือตำบลคลองทูลและตำบลคลองหอยโข่งเดิมต่อมาได้ยกสถานะ เป็นกิ่งอำเภอ และเป็นอำเภอคลองหอยโข่งในปัจจุบันนี้ จากการศึกษาประวัติศาสตร์ตำบลคลองหอยโข่ง ได้นำเรื่องราวต่างๆมาเรียบเรียงเป็นตำนานจะทราบถึงประวัติการตั้งถิ่นฐานของผู้คนที่เข้ามาอาศัยทำมาหากินมีทั้งคนดั้งเดิมชาวไทย ต่อมาก็มีชาวมุสลิม ชาวจีน เข้ามาตั้งถิ่นฐานในตำบลคลองหอยโข่งระยะหลังมีชาวบ้าน จากบ้านควนเนียง รัตภูมิ ทำให้คลองหอยโข่งมีประชากรเพิ่มขึ้นและถูกแบ่งออกเป็นหมู่บ้านเพิ่มขึ้นใหม่ในปัจจุบัน ดังนั้นเพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดในการศึกษาตำนานและประวัติการตั้งชื่อบ้านนามเมืองสถานที่สำคัญและการเลือกทำเลที่ตั้งบ้านเรือนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สามร้อยปี มีตำนาน เล่ากันว่า
หอยโข่งไข่ ขึ้นต้นคล้ามาช้านาน
หมู่ที่หนึ่ง บ้านจอมหราจำให้แม่น
มีทวดจอมเป็นนายแขวงรักษาการณ์
หมู่ที่สอง บ้านตานงา ประชาสุข
โบราณสถาน วัดโพธิ์เก่า เขารู้ดี
หมู่ที่สาม บ้านเหนือ เชื่อมต่อเขต
ปวงประชา ได้พึ่งพา น้ำพระทัย
หมู่ที่สี่ บ้านยูงทอง นั้นมีเหตุ
คนต่างถิ่น เข้ามาจอง พื้นที่กัน
หมู่ที่ห้าบ้านทุ่งเลียบไม่เจียบเหงา
ขยายเขต ตั้งถิ่นฐาน ที่ทำกิน
หมู่ที่หก บ้านเก่าร้าง เคยร้างถิ่น
มีโรคร้าย ระบาด มาระราน
หมู่ที่เจ็ด บ้านควนกบ ตั้งถิ่นฐาน
มาอาศัย เกี่ยวดอง ชาติพันธุ์
ครบเรื่องเด็ด เจ็ดหมู่ ดูเอาเถิด
เป็นตำนานบ้านเมืองเรื่องของเรา

ชาวประชา ขวนกันมา ตั้งถิ่นฐาน
ตั้งถิ่นฐานที่คลองหอยคือสร้อยนาม
ได้ตั้งแขวงหน้าด่านตามสอบถาม
มีเขตคราม ถึงการำ จำให้ดี
ตั้งแต่ยุค กรุงธนสมัย บุรีศรีฯ
ในยุคนี ตั้งชุมชน คนสนใจ
มีเทเวศน์ ตำหนัก พักอาศัย
ส่งผลให้ มีความสุข ทุกคืนวัน
เพราะเป็นเขต หมู่บ้าน ที่จัดสรร
จึงจัดสรร ผืนดินให้ ได้ทำกิน
เขาได้เอา ยางมาปลูก เป็นอาสิน
บนแผ่นดินคลองหอยเรียงร้อยความ
คนทั้งถิ่นเหมือนแผ่นดินถิ่นอีสาน
จึงต้องร้าง ร้างเก่า เข่าว่ากัน
อิสลาม สามตระกูล มุ่งสร้างฝัน
พี่น้องกัน กับคนไทย ในบ้านเรา
ขอให้เปิด อ่านดู รู้เทือกเถาว์
ติดตามเอา ในชื่อบ้าน นามเมือง..เอย

1. ชื่อบ้านนามเมืองในตำบลคลองหอยโข่ง

1.1 "บ้านจอมหรา"

บ้านจอมหรา (ประมาณ 130-150 ปี) ในสมัยนั้น คือมีชาวบ้าน ซึ่งไม่ใช่คนในพื้นที่ ชื่อว่า “จอม” ท่านได้เป็นผู้ปกครองไพร่พล ได้รับแต่งตั้งเป็นนายแขวงให้เป็นผู้รักษาเขตแดนไปถึง คลองรำ จึงเรียกบ้านนี้ว่า “จอมรำ” ต่อมาออกเสียงเป็น “จอมหรา” หรืออีกกระแสหนึ่ง เล่าว่าบริเวณนี้มีผู้ควบคุมความเรียบร้อยซึ่งคนทั่วไปเรียกว่า “จอม” ปกครองตลอดถึงบ้าน “คลองรำ” คนทั่วไปเรียกว่า “บ้านจอมรำ” แล้วต่อมาออกเสียงเป็น “จอมหรา”

ประวัติการตั้งบ้านเรือนมีมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ช่วงอายุคน (ไม่น้อยกว่า 150 ปี) บ้านรุ่นแรกคือบ้านหวดจอม และบ้านนายหวาน (นามสกุลยังไม่มี) นายเสียน รัชต ซึ่งเป็นบุตรของนายเทือน ศรัตน์ (ซึ่งเป็นลูกของนายหวาน) บอกว่า ชาวบ้านจอมหรา ที่ตั้งบ้านเรือนเดิมเป็นชาวบ้านที่อาศัยพื้นที่นี้มาก่อน ต่อมาในสมัยหวดจอมเป็นผู้คุมไพร่พลได้ตั้งทำเนียบหมู่บ้านขึ้นทางทิศใต้ของบ้านจอมหรา ซึ่งอยู่ใกล้กับบ้านคลองหอยโข่งได้ ชาวบ้านเรียกว่า “โคกทำเนียบบ้าน” เป็นสถานที่หวดจอมใช้ว่าราชการในสมัยนั้น และได้ตั้งจุดสะสมเสบียงใกล้กันเรียกว่า “บ้านกองฉาง” หลังจากหมดสมัย หวดจอม จึงคืนพื้นที่ดังกล่าวให้ชาวบ้านได้ทำมาหากินตามปกติ ปัจจุบัน “โคกทำเนียบบ้าน” เป็นที่ทำกินของ นายชาติ สิริวัฒน์ (เสียชีวิต) และ “บ้านกองฉาง” เป็นของนายหอม (เสียชีวิต) ให้ลูกหลานได้ทำกินต่อไป จนถึงปัจจุบันนี้

พระยาวิเชียร (ชม) ผู้ว่าราชการเมือง เห็นว่ากรมการในเมืองสงขลามิมาก ไม่มีประโยชน์อันใด จึงยกเลิกลายอำเภอและนายแขวง ตั้งเป็นนายตำบลบ้าน คือบ้านหนึ่งมีนายบ้านผู้หนึ่งกำกับ ดังนั้น อำเภอหนึ่งจึงแยกมีนายบ้านหลายสิบตำบล นายบ้านทั้งปวงในอำเภอหนึ่ง ให้รวมขึ้นกับกรมการเมือง หลังจากสิ้นสมัย หวดจอม จึงมีนายบ้านปกครองต่อมารุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบันนี้

การสืบทอดตระกูล มีนามสกุลเพิ่มขึ้นที่ได้อาศัยที่ บ้านจอมหรา คือ แก้วสลับนิล บุตรคง ศรียะรัตน์ อื่นๆ สำหรับนามสกุล “ศรัตน์” ของนายเทือนบุตรของนายหวาน ได้มาจากสาเหตุนายเทือนได้นำช้าง “พลายสวัสดิ์” มาช่วยชาวบ้านขนส่งสิ่งต่างๆที่บ้านจอมหรา เขาจึงตั้งนามสกุล “ศรัตน์” ดังกล่าวขึ้น

ด้าน การประกอบอาชีพ ของชาวบ้านจอมหราสมัยนั้น ทำไร่ ทำนา อย่างเดียว ต่อมาได้นำยางพารามาปลูกในสมัยขุนคลอง ช่วงพ.ศ. 2471 ปลูกครั้งแรกที่สวนของนายส่งและนางหนึ่ง

ด้านความเชื่อ “ครูเพชร ครูแย้ม” เป็นครูหมอที่เครื่องญาติบ้านจอมหร่ายูชา ใช้บูชาเพื่อปราบผีหรือช่วยชาวบ้านในยามเจ็บป่วยหรือมีปัญหาจึงทำพิธีเชิญท่านมาเข้าทรงเพื่อให้ครูหมอช่วยรักษาให้ปัจจุบันยังเหลือให้เห็นและบูชาอยู่ที่บ้าน นายเสียน รัชต

การคมนาคม สมัยนั้น เป็นทางเดินเล็กๆ ร้วรง พาวัว พาควายเดิน ต่อมาขยาย เป็นทางเกวียนกว้างขึ้น พอสมัยขุนคลอง ความเจริญก็เข้ามา วิถีชีวิตและวัฒนธรรมในชุมชนเริ่มเปลี่ยนแปลงไปด้วย นายเรืองรองสวัสดิ์ และนายเสียน รัชต ได้สร้างเครื่องปั่นไฟ และสร้างเครื่องขยายเสียงหลอดมาให้บริการรับจ้างครั้งแรกใน ตำบลคลองหอยโข่ง คิดว่าบ้านจอมหราเป็นเมืองหน้าด่านของตำบลคลองหอยโข่งในการปกครอง สมัยนั้นการพัฒนาความเจริญและ การปฏิรูปการปกครอง จึง เปลี่ยนไปตามยุคสมัยการปกครองแบบจตุสดมภ์ เวียง วัง คลัง นาก่อนจะปฏิรูปการปกครองในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นแบบเทศาภิบาล

1.2 “บ้านตานา”

มีเรื่องเล่าว่าบริเวณบ้านนี้ มีต้นไม้สูงมากอยู่ต้นหนึ่ง ขนาดลำต้นเล็กกว่าคนๆเดียวโอบโดยรอบ มีดอกสวยงาม ชาวบ้านเรียกว่า “ต้นตานา” นายเจื่อน รัตนเสมา เล่าว่าบ้านตานา ประกอบด้วย บ้านที่ตั้งถิ่นฐานดั้งเดิม จำนวน 3 บ้าน คือบ้านสวน บ้านต้นมวง และบ้านตานา ต่อมาเปลี่ยนชื่อบ้านทั้งหมดเป็น “บ้านตานา” บ้าน

ตานางารุ่นแรกเป็นชาวบ้านที่เคยอยู่อาศัยที่บ้านตานางา มาก่อน บ้านรุ่นแรกคือบ้าน นายช่วย บ้านนางจัน ซึ่งตั้งมา 3 ช่วงอายุคน ประมาณ 100 กว่าปี ก่อนที่จะเป็นบ้านตานางา ในสมัยนั้นจะมีชุมชนใกล้เคียงวัดโพธิ์ซึ่งเป็น วัดเก่าแก่ ตั้งอยู่ที่บ้านต้นม่วง “วัดโพธิ์” จะเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาขยายชุมชน วัด โรงเรียน ไปยังพื้นที่ต่างๆในตำบล คลองหอยโข่ง มากมายจนปัจจุบันนี้ การพัฒนาจากชุมชนไปสู่เมืองใหญ่ การสัญจร เชื่อมต่อกับชุมชนเมืองสะดวก ขึ้น ชาวจีนเริ่มเอาสินค้าเข้ามาค้าขายที่ตำบลคลองหอยโข่ง อยู่เรื่อยๆ

พ.ศ. 2494 ชาวจีนมาตั้งถิ่นฐานที่ตำบลคลองหอยโข่ง กลุ่มแรก ชื่อโกยาว แซ่หลี่ และ เป๊ะสั้น กับภรรยาชาวจีนเข้ามารับจ้างย้อมผ้า ในบ้านหน้าวัดโพธิ์ นายเพ็ง (ชาวบ้านในพื้นที่) จึงให้ที่อยู่แก่จีนกลุ่มนี้ได้พักอาศัยทำมาหากินต่อมาได้ขยายกิจการเปิดร้านขายของชำเช่น ขนมถั่วตัด ขนมต่างๆ ต่อมาก็รับซื้อข้าวของชาวบ้าน ส่งไปขายในเมืองหาดใหญ่

ในสมัยนั้นคนจีนในเมืองหาดใหญ่เริ่มมาหากินในตำบลคลองหอยโข่ง เช่นกัน จะพารถถีบหัวตัด มาวิ่งรับจ้างใน ช่วงปี พ.ศ. 2491 โกปา เข้ามาวิ่งรถรับจ้าง เดือนหนึ่งประมาณ 3 - 4 ครั้ง แต่ไม่ได้มาอยู่ประจำ เมื่อโกยาวเข้ามาอาศัยอยู่เป็นประจำ เพื่อนโกยาว ชื่อว่า ไก่เคียดเข้ามาบรรทุกกระเป๋องมาส่งคนในตำบล คลองหอยโข่ง เห็นว่าโกยาวตั้งหลักแหล่งถาวร จึงเอารถถีบหัวตัดมาให้วิ่งรับจ้างและซื้อของจากหาดใหญ่เข้ามาขาย และวิ่งรถรับจ้างพาคนคลองหอยโข่งไปตลาดที่หาดใหญ่ โดยมีคนขับจ้าง ชื่อโกเผ่ง ต่อมา โกยาวได้แต่งงานเกี่ยวข้องกับชาตินักรบกับคนไทยชื่อนางนัยหรือบางคนเรียกว่านางแย้ม มีครอบครัวแต่งงานกับคนไทยและมีลูกด้วยกัน 2 คน ชื่อนางหน่วยและนายเที่ยงป้อ ในสมัยนั้น

พ.ศ. 2499 โกยาวได้เปลี่ยนคนขับรถใหม่จากคนจีนมาเป็น นายเจื่อน รัตนเสมา ซึ่งเป็นพี่เมียโกยาว ซึ่งคาร์รถโดยสารสมัยนั้นไปกลับหาดใหญ่ - คลองหอยโข่ง ค่าโดยสาร ราคา 10 บาท ถนนสมัยนั้นยังเป็นถนน ทางเกวียน เป็นหลุมบ่อขรุขระตลอดเส้นทาง รถที่วิ่งรับจ้างสมัยนั้นมีสองสาย

- สายหน้าวัดโพธิ์ วิ่งผ่าน บ้านตานางา บ้านเหนือ (บ้านขุนคลอง) ออกโคกเหวี่ยงปลายทาง คือบ้าน “ทุ่งลุง”

- สายหน้าวัดโพธิ์ ไปวัดเลียบ ออกหัวสนามบิน ไปหาดใหญ่ เส้นทางสมัยนั้นถนนสายหลัก มีหน้าวัดโพธิ์เป็นจุดเชื่อม ออกไปสู่ทุ่งลุงและหาดใหญ่ โดยจุดหลักคือบ้านโกยาว “หน้าวัดโพธิ์” จึงเป็นจุดพักรถ ใกล้บ้านโกยาวจะมีสะพานหน้าวัดโพธิ์ ตัดเชื่อมผ่านคลองทลา เป็นสะพานไม้มีหลังคาและข้างสะพานจะทำเป็นที่นั่งสองข้างสะพาน ใช้เป็นที่พักผ่อนของชาวบ้านและเป็นตลาดนัดวันจันทร์ ด้วย

สะพานนี้สร้าง พ.ศ. ไหน ไม่ปรากฏแต่คนทำสะพานชื่อนายไข่หรือทิดไข่ ช่างแก้ว คงจะทำก่อนสมัยขุนคลอง ทำเพื่อเชื่อมเส้นทางการสัญจร ตัดผ่านคลองทลาไปคลองหอยโข่ง

พ.ศ. 2504 ได้รื้อสะพานออกเนื่องจากชำรุดและทำใหม่เป็นสะพานคอนกรีตในเวลาต่อมาและอีกอย่างที่สำคัญคือการขุดเจาะ “โรงทำอิฐ” ในสมัยสร้างอุโบสถวัดโพธิ์ พ.ศ. 2445 ซึ่งได้ใช้ดินเผาทำอิฐมาก่อนสร้างอุโบสถ โดยนายเจื่อน รัตนเสมา จะไปขุดปลวกเพื่อทำที่เผาถ่าน ก็เจอก้อนอิฐมากมายวางทับถมมีหญ้าปกคลุมมานานแล้วจึงเรียก ในละแวกนั้นว่า “โรงอิฐ” มีบ้านนายเจื่อน นางพลัดและนางคงแก้ว อาศัยอยู่ สรุปว่าคนจีนได้มาตั้งถิ่นฐานในตำบลคลองหอยโข่ง และเกี่ยวดองชาติพันธุ์กับคนไทยในตำบลคลองหอยโข่ง กลุ่มนี้เป็นกลุ่มแรกจนมีลูกหลานอาศัยตั้งถิ่นฐานอยู่ที่นี่จนปัจจุบันนี้ โดยจีนกลุ่มนี้ได้นำความเจริญ ไม่ว่าจะการค้าขายหรือการสัญจรเข้ามาตำบลคลองหอยโข่ง เป็นกลุ่มแรกเริ่ม

“บ้านหน้าวัดโพธิ์” เป็นเพียงสัญลักษณ์การเรียกชื่อเป็นจุดนัดหมายโดยใช้ “วัดโพธิ์” เป็นตัวตั้งซึ่งมีมานานแล้ว

“วัดโพธิ์” เป็นวัดเก่าแก่ สร้างในสมัย กรุงธนบุรี พ.ศ. 2320 มีคลองหลา เป็นสายน้ำหลักไหลผ่าน มีสะพานเชื่อมถนนหน้าวัดโพธิ์ ใช้สัญจรของคนในตำบลคลองหอยโข่ง และบ้านคลองหลา มายาวนานในการไปวัดทำบุญ

ปัจจุบัน เรื่องราวเหล่านี้คือส่วนหนึ่งของ ชื่อ “บ้านดานงา”

1.3 “บ้านเหนือ”

มีเรื่องเล่าสืบทอดกันมาว่า บริเวณที่เป็น“บ้านคลองหอยโข่ง”ชาวบ้านเรียกว่า “บ้านคลองหอยโข่ง” เนื่องจากมีลำคลองไหลผ่านหมู่บ้าน มีต้นน้ำไหลมาจากหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ชาวบ้านเรียกว่า“บ้านเหนือ”เพราะเหตุหมู่บ้านนี้ตั้งอยู่เหนือน้ำของบ้านคลองหอยโข่งใต้ นั่นเอง หมู่บ้านนี้มีประมาณเกือบร้อยปี เดิมบริเวณนี้ เป็นป่า มีสัตว์หลายชนิด เช่น ช้าง เสือ หมาป่า เป็นต้น บ้านเรือนรุ่นแรกคือบ้านบิดาขุนคล่อง บำรุงศักดิ์ บ้านของมารดา นางชีวิต ต่อมาไม่นานนักหมู่บ้านข้างเคียงเกิดโรคระบาดที่เรียกว่า “ไข้ฉี่” จึงย้ายเข้ามาตั้งบ้านเรือนเพิ่มขึ้น

สถานที่สำคัญของบ้านเหนือศาลเมรี ซึ่งเป็นปลวกอยู่ในค่ายรัตนพลเป็นสถานที่ชาวบ้านเคารพนับถือตั้งแต่สมัยก่อนถึงปัจจุบัน ค่ายรัตนพล สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานชื่อค่าย “รัตนพล” เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2527 ที่ค่ายรัตนพลนี้มีอนุสาวรีย์ ขุนพลแก้ว เป็นสัญลักษณ์ของค่ายประดิษฐานอยู่หน้ากองบัญชาการกองพลพัฒนา ตามประวัติเล่าว่า ขุนพลนี้เป็นนักรบที่กล้าหาญ มีความซื่อสัตย์ เสียสละ ในวันที่ 1 เมษายน ของทุกปีทางค่ายรัตนพล จะทำพิธีบวงสรวงอนุสาวรีย์ เป็นประจำ ฟาร์มตัวอย่างสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 มีเนื้อที่ทั้งหมด 798 ไร่ 2 งาน 77.8 ตารางวา เป็นแหล่งเรียนรู้ในการทำเกษตรให้แก่ราษฎร ที่เข้ามาทำงานและบุคคลที่สนใจนำไปใช้ประกอบอาชีพของตนเองได้ทำเป็นแหล่งจ้างงานผลิตอาหารให้แก่ชุมชน ในราคาประหยัด ปลอดภัยอีกด้วย

เรือนที่ประทับทรงงาน เริ่มเปิดพื้นที่ ตั้งแต่ 10 ตุลาคม 2549

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด เขต 12 (สงขลา)

โรงเรียนรัตนพลวิทยา จัดตั้ง เมื่อ วันที่ 25 เมษายน 2528

1.4 “บ้านยูงทอง”

เดิม ชื่อบ้านจัดสรร หมู่ที่ 3 ตำบลคลองหอยโข่ง ราวปี พ.ศ. 2525 ตามโครงการพระราชดำริจัดสรรที่ดินทำกินให้ชาวบ้านได้มาอยู่อาศัยรุ่นแรก ส่วนใหญ่มาจาก ความนิยม รัตภูมิ และจังหวัดพัทลุง ประมาณ 39 ครัวเรือนและหลังจากนั้น 2 ปีชุดที่สองก็เข้ามาอาศัยอยู่ ชุดนี้มีคนนอกพื้นที่และมีคนในพื้นที่ด้วยที่เข้าตามเกณฑ์กำหนด พ.ศ. 2550 ได้แยกหมู่บ้านเป็นหมู่ที่ 4 ชื่อหมู่บ้าน “ยูงทอง” ตั้งชื่อบ้านตามชื่อต้นยูง ซึ่งเป็นต้นไม้ที่มีมากในเขตบ้านนี้ ผู้ใหญ่บ้านคนแรก ชื่อ นายแก้ว ห้าวหาญ (เสียชีวิต) อาชีพส่วนใหญ่เริ่มเข้ามารับจ้างต่อมาก็ทำสวน สวนยางพารา

สรุปว่าบ้านยูงทอง เป็นหมู่บ้านใหม่ที่แยกจากหมู่ที่ 3 จากบ้านเหนือ มาเป็นบ้านยูงทอง หมู่ที่ 4 ตำบลคลองหอยโข่ง ปัจจุบันนี้

1.5 “บ้านทุ่งเลียบ”

มีเรื่องเล่าสืบทอดกันมาว่าเดิมพื้นที่บริเวณนี้เป็นป่ามีต้นไม้ชนิดหนึ่ง สูงมากชาวบ้านเรียกว่า “ต้นเลียบ” ชาวบ้านที่มาตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนในหมู่บ้านทุ่งเลียบครั้งแรกมาจาก บ้านเหนือ เข้ามาเพื่อจับจองพื้นที่ทำสวนยางพารา เมื่อ ประมาณ 40 ปีแล้ว มีบ้านเรือนรุ่นแรกคือ บ้านนายกกล้า ชาวบ้านทุ่งเลียบมีอาชีพหลักคือ

ทำสวนยางพารา สถานที่สำคัญ ทวดขุนดำชาวเป็นทีเคารพนับถือของชาวบ้านเชื่อกันว่า ทวดจะคอยปกป้องให้ทุกคนทำมาหากิน ได้ผลผลิตอุดมสมบูรณ์

โรงพยาบาลส่งเสริมคุณภาพตำบลทุ่งเลียบ เป็นโรงพยาบาลที่ช่วยเหลือผู้ป่วยเบื้องต้น รักษาสุขภาพประชาชนในพื้นที่ข้างเคียงและมีสถานีวิจัย คณะทรัพยากรธรรมชาติ ตั้งขึ้นเมื่อพ.ศ. 2525 จนถึงปัจจุบัน

1.6 “บ้านเก้าร้าง”

หมู่บ้านนี้ตั้งขึ้นประมาณ 200 กว่าปีแล้ว แต่หลังจากเกิดโรคระบาดอย่างหนัก โรคที่ชื่อว่า คือ “อหิวาตกโรค” ชาวบ้านในหมู่บ้านจึงพากันอพยพย้ายถิ่นฐานออกจากหมู่บ้านไปตั้งถิ่นฐานที่อื่นกันหมดทั้งหมู่บ้านบางบ้านย้ายของไปหมดแต่บางบ้านก็ทิ้งข้าวของเอาไว้ หมู่บ้านนี้จึงร้างไป เวลาผ่านไปนานเท่าไรไม่ทราบ ได้มีชาวบ้านกลุ่มใหม่ ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานรกรากใหม่ ณ บริเวณนี้และได้ตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “หมู่บ้านเก้าร้าง” ในที่สุดที่ตั้งชื่อหมู่บ้านในลักษณะนี้ก็สืบเนื่องมาจากร่องรอยจากหมู่บ้านเดิมที่มีลักษณะเก่าและร้างนั่นเอง ผู้คนจึงเรียกและขนานนามบ้านแห่งนี้ว่า “หมู่บ้านเก้าร้าง” หรืออีกกระแสหนึ่ง ว่าบริเวณพื้นที่แห่งนี้มีต้นไม้ชนิดหนึ่ง ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า “ต้นเตาร้าง” เมื่อมีการตั้งบ้านเรือนในภายหลังจึงเรียกหมู่บ้านนี้ว่า “หมู่บ้านเตาร้าง” ต่อมา ก็กลายเสียงเป็น “หมู่บ้านเก้าร้าง” บ้านเรือนราษฎรรุ่นแรกๆ คือ บ้านของนางแจ่ม บ้านของนายสีเพชร บ้านของผู้ใหญ่บ้านทองนวล พงศ์ประยูร ชาวบ้านต่างถิ่นก็ย้ายเข้ามาตั้งบ้านเรือนที่บ้านเก้าร้าง เมื่อประมาณ 70 ปี แล้วเนื่องจากการแต่งงานระหว่างคนต่างบ้านกัน เช่น บ้านควนล้ง บ้านหุแระ เป็นต้น การประกอบอาชีพ ความเป็นอยู่ของชาวบ้านสมัยก่อน ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพขายของป่าและล่าสัตว์ เนื่องจากพื้นที่แถบนี้เป็นป่าดิบ มีสัตว์ใหญ่ๆ หลายชนิดอาศัยอยู่ อาทิ เสือโคร่ง ช้าง ชะนี ทำให้ต้องสร้างบ้านยกสูงมีใต้ถุนเพื่อป้องกันครอบครัวจากสัตว์ร้าย ชาวบ้านจะนำของที่ได้จากป่าไปขายยังชุมชนอื่น ซึ่งใช้เวลาในการเดินทาง 1 วันเต็มๆ จะออกไป อาทิตย์ละครั้ง หรือสองครั้งโดยการเดินทางไปขายยังตลาดทุ่งลุง และตลาดคลองแงะ ตอนขากลับจะซื้อของกลับมายังหมู่บ้านด้วย หมู่บ้านเก้าร้าง ห่างจากที่ว่าการอำเภอคลองหอยโข่ง ประมาณ 14 กิโลเมตร ทิศใต้จดอำเภอสะเดา ทิศตะวันออกติดกับบ้านควนบก ทิศตะวันตกติดกับจังหวัดสตูล หมู่บ้านนี้มีบรรยากาศที่สวยงาม มีอ่างเก็บน้ำคลองจำไหรซึ่งเป็นที่ตั้งของ “อนุสรณ์สถาน สงขลา” อีกด้วย อีกทั้งยังมีน้ำตกผาดำ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สวยงามและยังมีแม่น้ำสายเล็กๆ ไหลผ่านหมู่บ้าน ยังคงอุดมสมบูรณ์ด้วยผลไม้ชนิดต่างๆ เช่น เงาะ ทุเรียน จำปาตะ เป็นต้น “หมู่บ้านแห่งนี้จึงเหมาะสำหรับการท่องเที่ยวอย่างยิ่ง”

1.7 “บ้านควนบก”

มีเรื่องเล่าสืบต่อกันมาว่าบริเวณนี้ทางทิศตะวันออก มีควน (ที่สูง) ลูกหนึ่งมีรูปร่างคล้ายกับสัตว์ชนิดหนึ่ง คือ กบ ต่อมาชาวบ้านมาตั้งบ้านเรือนในพื้นที่แห่งนี้ จึงเรียกหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านควนบก” อดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7 อุหม๊ะ เด็นไสหมัด เล่าเส้นทางที่ตั้งชุมชนบ้านควนบก ตำบลคลองหอยโข่ง ในเรื่องราวชื่อบ้านนามเมืองและชาติพันธุ์อิสลามที่มาตั้งถิ่นฐาน ทำมาหากินในสมัยรัชกาลที่ 3 กรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งมีเจ้าปกครองเมืองสงขลาสมัยพระยาวิเชียรคีรี (เถี้ยนเส้ง) ชาติพันธุ์ 3 สายตระกูล ตั้งเดิมมาตั้งถิ่นฐานรุ่นแรกมาจาก “บ้านนาแสน” มาอาศัยที่บ้านควนบก คือ 1. ตระกูลวงศ์ใหญ่ 2. ตระกูลมรสุม 3. ตระกูลราชเดห์หวา

การเกี่ยวดองชาติพันธุ์

ตระกูลมรสุมแต่งงานกับคนไทย

เกิด ตระกูลหอยด้อย

ตระกูลราชเดห์หวาแต่งงานกับคนไทย

เกิด ตระกูลรัตนพันธ์

ราวช่วงปี พ.ศ. 2515 มีอิสลามมาตั้งถิ่นฐานเพิ่มขึ้น มาจากบ้านเกาะหมี่ 8 ครัวเรือน บ้านบางโทอง 3 ครัวเรือน บ้านปรัก 5 ครัวเรือน บ้านท่าโพธิ์ เป็นต้น

ชื่อบ้านที่เกี่ยวข้องกับบ้านควนบก บ้านทุ่งแค็ด บ้านทุ่งสนิม สถานที่สำคัญ “ทวดโต๊ะยาหูก” ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า ทวดโต๊ะหูก จากเรื่องเล่าความเชื่อด้านานทวดโต๊ะยาหูกเป็นสองคนพี่น้องนางเลือดขาว

ครั้งเสียชีวิตลง ได้ฝังเรียงกันไว้ที่ สุสานบ้านควนบกครั้งรุ่งเช้าชาวบ้านได้ไปที่หลุมศพเห็นมีรอยเท้าที่เดินขึ้นจากหลุม โดยได้ทิ้งผ้าขาวที่ห่อหีบศพไว้ใกล้ๆหลุม ส่วนรอยเท้าที่ปรากฏนั้นชาวบ้านที่เห็นบอกว่าเป็นรอยเท้าของเสือ ซึ่งมีผลต่อวิถีชีวิตชุมชนกับความเชื่อเคารพบูชาบรรพบุรุษกล่าวขอพรให้สมหวังเช่นให้ทรัพย์สินที่หายไปกลับคืนมาและเมื่อสมหวังแล้วจะแก้บนด้วย วัวหนึ่งตัว ในสมัยนั้น ปัจจุบันตำนานดังกล่าวยังกล่าวขานตามความเชื่อของชาวบ้านควนบกจนปัจจุบันนี้ ที่ตั้งทวดตั้งใน “สุสานบ้านควนบก” ปัจจุบันนี้